

**Короткий курс граматики сучасної
англійської мови для студентів усіх
спеціальностей**

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

**Короткий курс граматики
сучасної англійської мови
для студентів усіх спеціальностей**

Методичні вказівки

Вінниця
ВНТУ
2017

Рекомендовано до друку Методичною радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 9 від 27. 05. 2015 р.)

Рецензенти:

С. М. Бучацька, кандидат психологічних наук, доцент

О. В. Столяренко, кандидат педагогічних наук, старший викладач

Короткий курс граматики сучасної англійської мови для студентів усіх спеціальностей / Уклад. Н. М. Гадайчук, І. С. Степанова, Л. В. Тульчак, – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 50 с.

Методичні вказівки щодо самостійної роботи відповідають змісту програми учбової дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англійська мова)» та націлені на формування навичок практичного оволодіння граматикою англійської мови в обсязі загальної тематики необхідної для комунікативної спроможності в сферах професійного та ситуативного спілкування.

ВСТУП

Методичні вказівки «Короткий курс граматики сучасної англійської мови для студентів усіх спеціальностей» з навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англійська мова)» для студентів усіх спеціальностей ВНТУ містять у собі теоретичний базовий матеріал, який допомагає удосконалити навички перекладу, анотування, реферування та висловлювання англійською мовою, навчає розглядати граматичні форми та категорії найбільш точно та багатосторонньо.

При вивченні граматики іноземної мови виникають великі труднощі й необхідність звертати увагу на засвоєння термінології та заучування правил.

Дані методичні вказівки мають на меті ознайомити студентів з деякими характерними системними особливостями англійської граматики, зокрема, з проблемами відповідності окремих частин мови і членів речення та типовими випадками розбіжності з українською мовою, які мають велике значення для практичного оволодіння мовою, а також дати практичну допомогу у роботі зі складними, специфічними граматичними конструкціями, розвинути уміння і навички на основі граматичних конструкцій, характерних для англійської мови.

Методичні вказівки створено відповідно до робочої програми з дисципліни. При підборі навчального матеріалу був дотриманий дидактичний принцип поступового зростання граматичних труднощів.

ЗМІСТ

1. Articles	5
2. Singular and plural of nouns	6
3. Pronouns	8
4. Some, any, no and their derivatives	10
5. Quantity pronouns	13
6. It – impersonal. One, that as substitutes.....	14
7. Degrees of comparison of adjectives	16
8. Дієслова to be, to have, there be.....	21
9. Simple tenses	22
10. Continuous tenses.....	28
11. Perfect tenses.....	32
12. Perfect continuous tenses	35
13. The passive voice	37
14. Sequence of tenses.....	41
15. Reported speech.....	42
16. Modals and their equivalents.....	44
17. Types of questions.....	47

ARTICLES

Перед кожним загальним іменником повинен стояти артикль. В англійській мові є 2 артикли – неозначений (**a, an**) та означений (**the**).

•Артикль не вживається, якщо перед іменником знаходиться присвійний чи вказівний займенник, інший іменник у присвійному відмінку, кількісний чи порядковий числівник, заперечення «но» (але не «not»).

•Згадуючи предмет уперше, ми вживаємо перед ним неозначений артикль **a**. Згадуючи цей предмет удруге, ми ставимо перед ним означений артикль **the**.

Example: This is **a** book. **The** book is interesting.

•Вживаємо означений артикль **the**, коли предмет є означеним за ситуацією:

Example: Tom sat down on **a** chair. Tom sat down on **the** chair nearest to the door.

•Означений артикль вживається перед назвами рік, каналів, морів, заток, океанів. Але не вживається перед назвами озер (окрім множини), гір (окрім піків), островів, континентів, міст, країн.

•Вживаємо означений артикль **the**, коли з ситуації зрозуміло, про яку річ чи людину ми говоримо.

Example: Can you open **the** door, please? I took a taxi to **the** station.

•Запам'ятати:

Once a week

Three times a day

Fifty hryvnias a kilo

In the morning (evening)

In the middle

In the corner

To the right (left)

•Не вживаємо артикль у словосполученнях:

Go (come) home

Leave home for work

On Sunday

At half past five

After work

Have breakfast (dinner, lunch)

For lunch

Watch TV

SINGULAR AND PLURAL OF NOUNS (ОДНИНА ТА МНОЖИНА ІМЕННИКІВ)

Більшість іменників утворюють множину додаванням **-s** до форми однини (a book – books, a girl – girls)

•Закінчення **-es** додається, якщо слово в однині закінчується на **-s, -ch, -sh**, або **-x** (a church – churches, a box – boxes)

•Деякі іменники, що закінчуються на **-o** (tomato, potato, hero) в множині приймають закінчення **-es** (tomato – tomatoes, hero – heroes).

•До інших іменників, що закінчуються на **-o**, додається закінчення **-s** (radio – radios, piano – pianos)

•Іменники, що закінчуються на **-y**, змінюють закінчення **-y** на **-i** та до них додається закінчення **-es** (a factory – factories)

NOTE! Ці іменники завжди вживаються в однині!
furniture, money, food, news, advice, knowledge, fruit(s), twilight, information, chalk, progress, measles, politics, courage, cloth, economics, athletics, physics, gymnastics, hair, rice, margin, macaroni, equipment, linguistics, phonetics, fish(es)

NOTE! Ці іменники завжди вживаються в множині!
belongings, goods, grapes, trousers, police, jeans, scales, tweezers, mass media, oats, remains, reins, scissors, wages, contents, pyjamas, tongs, people, tights, spectacles/glasses, breeches, pants, pliers, outskirts, suburbs, arms, proceeds, binoculars, earnings, stairs, steps, riches

NOTE! Деякі іменники мають однакову форму в однині і в множині!
fish, sheep, deer, means, trout, salmon, species, series, headquarters

Irregular plurals

(Неправильні форми утворення множини іменників)

Singular	Plural
Half	Halves
Leaf	Leaves
Knife	Knives
Life	Lives
Foot	Feet
Tooth	Teeth
Man	Men
Woman	Women
Mouse	Mice

Singular	Plural
Child	Children
Ox	Oxen
Sheep	Sheep
Deer	Deer
Fish	Fish
Aircraft	Aircraft
Series	Series
Species	Species
Crisis	Crises
Phenomenon	Phenomena

- Звичайно одина іменників узгоджується з одноною дієслів та займенників. «Where is the key?» – «It's on the table». «Where are the keys?» – «They are on the table».

- Іменники people, police cattle завжди вживаються в множині. People are strange, aren't they?

- Деякі іменники закінчуються на -s, але це не множина (news, politics, mathematics, economics, physics, athletics).

- Необчислювані іменники, назви предметів, які не можна перелічити, наприклад, milk, money, зазвичай не мають форми множини. There is some milk in the fridge. Money isn't the most important thing in life, isn't it?

PRONOUNS ЗАЙМЕННИКИ

Personal Pronouns (Особові займенники)

	Subject Pronouns Суб'єктні займенники		Object Pronouns Об'єктні займенники	
	singular	plural	singular	plural
1 st person	I	we	me	us
2 nd person	you	you	you	you
3 rd person	he		him	
	she	they	her	them
	it		it	

Особові займенники вживаються для заміни іменників, коли відомо про кого чи про що іде мова:

•Суб'єктні займенники вживаються як підмети:

Example: Where is Simon? – He is in the kitchen.

•Об'єктні займенники вживаються як додатки:

Verb + object pronoun

Preposition + object pronoun

Example: Help me. I've written to her. I like him. Look at them. Can you see it? They are waiting for us.

Possessive Adjectives and Pronouns (Присвійні прикметники та займенники)

	Possessive adjectives Присвійні прикметники		Possessive Pronouns Присвійні займенники	
	singular	plural	singular	plural
1st person	my	our	mine	ours
2nd person	your	your	yours	yours
3 rd person	his	their	his	
	her		hers	theirs
	its		-	

Присвійні прикметники вживаються перед іменниками для того, щоб показати, кому належить іменник.

Example: I can't find my keys. Sally bought her computer last year.

Присвійні займенники вживаються без іменника, коли іменник лише мається на увазі.

Example: «Is this Peter's book?» – «No, it's mine». Their flat is smaller than ours.

Reflexive Pronouns (Зворотні займенники)

	Singular	Plural
1st person	I – myself	We – ourselves
2nd person	You – yourself	You – yourselves
3 rd person	He – himself	
	She – herself	They – themselves
	It – itself	

Example: I burnt myself cooking dinner. He hurt himself while he was shaving.

Note! Enjoy yourself – добре проводити час

Help yourself – пригощатися (чимось)

SOME, ANY, NO AND THEIR DERIVATIVES SOME, ANY, NO TA ЇХ ПОХІДНІ

Вживання

Займенники **some** і **any** вживаються:

а) як займенники-прикметники у функції означення:

Example: I've got some stamps. У мене є кілька поштових марок. Have you any stamps? У тебе є поштові марки?

б) як займенники-іменники у функції підмета і додатка:

Example: Some doesn't like to be criticized. Дехто не любить, коли його критикують.

Do any of your engineers know French? Хтось із ваших інженерів знає французьку?

Займенник **some**, вжитий перед злічуваним іменником у множині або замість нього, означає **кілька, деякі, дехто**:

Example: There are some shops in our village. У нашому селі є кілька крамниць.

Some looked pretty bad. Дехто мав досить кепський вигляд.

Перед злічуваними іменниками в однині **some** означає **який-небудь, якийсь**:

Example: I read it in some magazine. Я читав це в якомусь журналі.

Перед незлічуваними іменниками **some** означає **деяку** кількість і українською мовою звичайно, не перекладається:

Example: Don't forget to buy some butter. Не забудь купити масла.

Перед числівниками **some** має значення **приблизно**:

Example: I've read some 50 pages. Я прочитав десь сторінок 50.

Займенник **any** означає **який-небудь, які-небудь, скільки-небудь**. Українською мовою він здебільшого не перекладається:

Example: Are there any mushrooms there? Там є гриби?

We haven't got any sugar. У нас нема цукру.

Складні неозначені займенники **somebody, someone** хтось, хто-небудь; **something** щось; **anybody, anyone** хто-небудь; **anything** що-небудь є займенниками-іменниками. Вони вживаються в загальному і присвійному відмінках. У загальному відмінку ці займенники виконують функції підмета і додатка (іноді іменної частини присудка), а в присвійному відмінку – функцію означення:

Example: Somebody knocked on the door. Хтось постукав у двері.

They did not say anything. Вони не сказали нічого.

There was somebody's coat there. Там було чийсь пальто.

Займенники **some, somebody, someone, something** вживаються:

а) у стверджувальних реченнях:

Example: There were some old apple trees in his garden. В його саду було кілька старих яблунь.

I've brought you something. Я вам дещо приніс.

б) у спеціальних запитаннях:

Example: Where have you left some your notes? Де ви залишили деякі зі своїх записів?

Why have some pupils gone home? Чому деякі учні пішли додому?

в) у загальних запитаннях, що виражають пропозицію або прохання:

Example: Will you have some more tea? Вам ще налити чаю?

Can I have some more milk? Можна мені ще молока?

Займенники **any, anybody, anyone, anything** вживаються:

а) у загальних запитаннях:

Example: Are there any fruit-trees there? Там є фруктові дерева?

Did anyone see you going to her room? Хто-небудь бачив, як ви йшли до її кімнати?

Was anybody here just now? Тут був хто-небудь тільки-що?

б) в заперечних реченнях:

Example: I don't see anything. Я не бачу нічого.

в) у стверджувальних реченнях, де **any** має значення **будь-який**; anybody, anyone – будь-хто; anything – будь-що:

Example: You can buy stamps at any post-office. Марки можна купити в будь-якому поштовому відділенні.

You can have anything you like. Можеш взяти будь-що, що тобі подобається.

Заперечний займенник **no** є займенником-прикметником; він вживається перед іменником:

Example: She has got no piano. У неї нема рояля.

No dictionary could help him. Ніякий словник не зміг допомогти йому.

Якщо займенник **no** стосується іменника-дodatка, його можна опустити, вживаючи дієслово-присудок у заперечній формі; перед додатком при цьому здебільшого вживається займенник **any**.

Example: She has got **no** piano.

She hasn't got **any** piano.

She hasn't got a piano.

Складні заперечні займенники **nobody, no one** нікого; **nothing** ніщо, нічого є займенниками-іменниками і вживаються у функції підмета і додатка:

Example: **No one** answered. **Ніхто** не відповів.

I knew **nothing** about all this at the time. Я **нічого** не знав про все це в той час.

Nothing could be done before morning. **Нічого** не можна було зробити до ранку.

У ролі додатка поряд з **nobody**, **no one** і **nothing** вживаються займенники **anybody**, **anyone** і **anything**; дієслово-присудок при цьому має заперечну форму.

Example: She **did not** say **anything**. She said **nothing**.

Але у функції підмета вживаються лише сполучення з **no**:

Example: **No one** spoke to him. **Ніхто** не розмовляв з ним.

Nothing could help him. **Ніщо** не могло допомогти йому.

Займенники **nobody** і **no one** виконують у присвійному відмінку функцію означення:

Example: It was **nobody's** house. Це був **нічий** будинок.

QUANTITY PRONOUNS КІЛЬКІСНІ ЗАЙМЕННИКИ

До кількісних займенників належать: **many, much** – багато; **few, little** – мало; **a few, a little** – кілька, трохи. Усі вони мають ступені порівняння:

Example: **many – more – most**
much – more – most
few – fewer – fewest
little – less – least

Кількісні займенники вживаються як займенники-прикметники і як займенники-іменники.

Many і **few** вживаються перед злічуваними іменниками множини, а також замінюють їх. Як іменник **many** означає багато хто, **few** – мало хто:

Example: There were many students in the room. У кімнаті було багато студентів.

Many stay here. Багато хто залишається тут.

She has few note-books. У неї мало зошитів.

Many people tried to climb the mountain but few reached the top of it. Багато людей пробували піднятися на гору, але мало хто досяг вершини.

Займенники **much** і **little** вживаються перед незлічуваними іменниками, а також замінюють їх. Крім того, **much** і **little** вживаються після дієслів як прислівники.

Example: There is much snow on the ground. На землі багато снігу.

Much of what you say is true. Багато з того, що ви кажете, правда.

He works very much. Він працює дуже багато.

I have very little time. У мене дуже мало часу.

She reads little now. Вона зараз мало читає.

Часто до них додаються прислівники **very** (дуже), **too** (занадто), **so** (так).

Example: My son reads very / too / so much. Мій син дуже / занадто багато читає.

My son reads very little. Мій син дуже мало читає.

Для позначення великої кількості вживають такі словосполучення, як **a lot of, lots of**. Вони вживаються разом із злічуваними іменниками у множині та незлічуваними іменниками. У сучасній англійській мові **a lot of, lots of** зазвичай використовуються у розповідних реченнях, а **many, much** – у заперечних та питальних.

Example: We have got a lot of friends. У нас багато друзів.

We have got a lot of work. У нас багато роботи.

We haven't got many friends. У нас небагато друзів.

We haven't got much work. У нас небагато роботи.

Have we got many friends? У нас багато друзів?

Have we got much work? У нас багато роботи?

IT – IMPERSONAL. ONE, THAT AS SUBSTITUTES (IT – БЕЗОСОБОВЕ. ONE, THAT ЯК ЗАМІННИКИ)

It в англійській мові – це безособовий займенник. Нижче наведені деякі з його важливих використань.

It може використовуватись як підмет для безособового дієслова. В якості формального підмета у безособових реченнях займенник **it** не слід перекладати на українською мовою.

Супроводжувати підмет **it** у безособових реченнях в англійській мові може або прикметник, або прислівник, або дієслово (змінюється за часами і формами). Якщо у реченні є **it** і прикметник, то присудком буде дієслово **to be** у формі третьої особи однини.

Example:

It is cold. – Холодно.

It is wet. – Сиро.

It is impossible. – Неможливо.

It was interesting to read this article. – Було цікаво читати цю статтю.

У разі поєднання **it** з прислівником присудок буде тим же дієсловом **to be**.

Example:

It is misty. – Туман.

It is muddy. – Брудно.

It is stormy. – Штормить.

It was difficult to recognize her at once. – Було важко відразу її впізнати.

It is impolite to trouble him. – Неввічливо його турбувати.

Якщо в компанії з підметом **it** знаходиться дієслово, то воно змінюється за часами та формами.

Example:

It drizzles. – Мрячить.

It thaws. – Сніг тане.

It rains. – Іде дощ.

It snowed much last winter. – Минулої зими часто йшов сніг.

Дієслово в безособових реченнях в англійській мові також може бути у формі наступних часів: Present Simple, Present Continuous, Present Perfect, Present Perfect Continuous, Past Simple, Past Continuous, Future Simple.

Питальні і заперечні безособові речення в англійській мові утворюються відповідно до загальних правил. Якщо це дієслово **to be** в будь-якій формі – виносимо його на початок речення при питанні, додаємо частку **not** при запереченні. Якщо це основне дієслово у певному часі – користуємося відповідними допоміжними дієсловами при питанні, і додаємо ще **not** для заперечення.

Слід зазначити, що безособове речення з дієсловом **take** в поєднанні з **it** ми перекладаємо, як **потрібно, необхідно**.

Example:

It takes me half an hour to get to the university. – Мені необхідно півгодини, щоб дістатися до університету.

It використовується для вираження іменника середнього роду.

Example:

I am taking the meat back to the shop because **it** isn't good. – Я віднесу м'ясо назад до магазину, тому що **воно** не свіже.

It може використовуватися для представлення малюків обох статей.

Example:

The baby is crying. **It** must be hungry. – Дитя плаче. **Воно** напевне голодне.

It також може використовуватися для малих і домашніх тварин.

Example:

I love my dog. **It** is almost human. – Я люблю своя собаку. **Вона** як людина.

It використовується для емоційного підсилення перед іменником або займенником.

Example:

It was John who painted this picture. – **Саме** Джон намалював цей малюнок.

It was the Prime Minister who made this announcement. – **Саме** прем'єр-міністр зробив цю заяву.

It може використовуватися для посилення на попередні ствердження.

Example:

Jack was maltreated by his uncle; and he could not forget **it** all his life. – Дядько Джека був жорстоким до нього; і він не міг забути **цього** усе своє життя.

DEGREES OF COMPARISON OF ADJECTIVES СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИКМЕТНИКІВ

В англійській мові, як і в українській, якісні прикметники мають три ступені порівняння:

- звичайний (**the Positive Degree**),
- вищий (**the Comparative Degree**),
- найвищий (**the Superlative degree**).

Утворення ступенів порівняння прикметників

Форма звичайного ступеня прикметника не має якогось спеціального закінчення: wide, pleasant, difficult.

Форми вищого і найвищого ступенів можуть бути простими (утворюються за допомогою закінчень) і складними (утворюються за допомогою службових слів).

Ці обидва способи утворення ступенів порівняння використовуються і в українській мові.

Example: сильний – сильніший – найсильніший
сильний – більш сильний – найбільш сильний

Прості форми вищого і найвищого ступенів утворюються додаванням закінчень **-er** (для вищого ступеня) і **-est** [ist] (для найвищого ступеня) до форми звичайного ступеня прикметника. Перед прикметниками у найвищому ступені стоїть означений артикль.

Example:

Звичайний ступінь	Вищий ступінь	Найвищий ступінь
cold	colder	(the) coldest
simple	simpler	(the) simplest
young	younger	(the) youngest

При утворенні простих форм вищого і найвищого ступенів слід дотримуватись таких правил:

1) Односкладові прикметники, які закінчуються на одну приголосну з попереднім коротким голосним звуком, подвоюють у написанні кінцеву приголосну у вищому і найвищому ступенях:

Example: big – bigger – (the) biggest
hot – hotter – (the) hottest

У всіх інших випадках подвоєння не відбувається:

Example: sweet – sweeter – (the) sweetest
cool – cooler – (the) coolest

2) Прикметники, які закінчуються на букву **-y** з попередньою приголосною, у вищому і найвищому ступенях змінюють **-y** на **-i**:

Example: easy – easier – (the) easiest
happy – happier – (the) happiest

Якщо кінцевій букві **-y** передує голосна, то цієї зміни не відбувається:

Example: gay – gaye – (the) gayest

3) Прикметники, які закінчуються у звичайному ступені на німе **-e**, у вищому і найвищому ступенях опускають його:

Example: large – larger – (the) largest
white – whiter – (the) whitest

4) У прикметників **strong, young і long** перед закінченнями вищого і найвищого ступенів вимовляється звук **[g]**:

Example: long – longer – (the) longest
strong – stronger – (the) strongest
young – younger – (the) youngest

У прикметників, які закінчуються на букви **-r, -re**, перед закінченнями вищого і найвищого ступенів вимовляється звук **[r]**:

Example: clear – clearer – (the) clearest
pure – purer – (the) purest

Прості форми вищого і найвищого ступенів мають такі прикметники:

1) усі односкладові прикметники;

2) двоскладові прикметники, які закінчуються на **-y, -er, -le, -ow**:

Example: happy – happier – (the) happiest
clever – cleverer – (the) cleverest
simple – simpler – (the) simplest
narrow – narrower – (the) narrowest

Складні форми вищого і найвищого ступенів утворюються додаванням службових слів **more і (the) most** до звичайного ступеня прикметника.

Example:

Звичайний ступінь	Вищий ступінь	Найвищий ступінь
useful	more useful	(the) most useful
beautiful	more beautiful	(the) most beautiful

Складні форми вищого і найвищого ступенів утворюють такі прикметники:

1) усі багатоскладові (ті, що мають більш як два склади) прикметники:

Example: beautiful – more beautiful – (the) most beautiful

2) двоскладові прикметники, які не закінчуються на **-y, -er, -le, -ow** і мають наголос на першому складі:

Example: careless – more careless – (the) most careless
useful – more useful – (the) most useful

Усі інші двоскладові прикметники можуть утворювати складні форми поряд з простими.

3) усі прикметники, які збігаються за формою з дієприкметником теперішнього або минулого часу (тобто закінчуються на **-ing** та **-ed**):

Example: loving – more loving – (the) most loving
pleased – more pleased – (the) most pleased
tired – more tired – (the) most tired

Деякі прикметники утворюють вищий і найвищий ступені порівняння не за загальними правилами, наприклад:

Example:

Звичайний ступінь	Вищий ступінь	Найвищий ступінь
good хороший	better кращий	(the) best найкращий
bad поганий	worse гірший	(the) worst найгірший
little маленький	less менший	(the) least найменший

В значенні маленький за розміром звичайно вживається прикметник **small**, який утворює ступені порівняння за правилами (**small – smaller – the smallest**).

Прикметник **little** часто вживається з пестливим відтінком.

Example: What a nice little nose you've got!

Слово **little** може бути не тільки прикметником, а й неозначеним займенником і прислівником **little (мало)**, наприклад:

Example: There is little water in the kettle (неозначений займенник).

She has done very little tonight (прислівник).

Деякі прислівники мають по дві форми вищого і найвищого ступенів, які різні за своїм значенням.

Example:

Звичайний ступінь	Вищий ступінь	Найвищий ступінь
1) old – старий	older – більш старий, старіший старший (за ...)	the oldest – найбільш старий/найстаріший
2) old – старий	elder – старший (у сім'ї)	(the) eldest – найбільш старий у сім'ї
1) late – пізній	later – більш пізній	(the) latest – найбільш пізній, останній (за часом)
2) late – пізній	latter – останній з двох (по порядку)	(the) last – найостанніший (по порядку); минулий
1) far – далекий, дальній	farther – більш дальній (далекий)	(the) farthest – найбільш дальній (далекий) (про відстань)
2) far – далекий, дальній	further – (а) більш дальній (далекий) (б) дальший, наступний	(the) furthest – найбільш далекий (про відстань); (по порядку)
1) near – близький	nearer – більш близький	(the) nearest – найбільш близький, найближчий
2) near – близький	nearer – більш близький	(the) next – наступний (по порядку); майбутній

Форми **older, oldest** вживаються, як правило, стосовно осіб, які не є членами однієї сім'ї, або стосовно неживих предметів.

Example: I am not older than you.

Max is the oldest boy in our form.

This is the oldest building in our town.

Форми **elder, (the) eldest** вживаються стосовно членів однієї сім'ї. Але при наявності слова **than** (порівняння) вживається форма **older**, а не **elder**.

Example: Her elder sister is called Ann.

My elder brother lives in Poltava.

The eldest son is going to be a lawyer.

Але:

Liz is two years older than her sister.

Форми **later, (the) latest** вживаються стосовно часу:

Example: Here is the latest news.

Later events showed that he was right.

Have you read his latest book?

Форми **latter, (the) last** означають порядок послідовності.

Example: John and Nick like winter sports. The former is fond of skating, and the latter prefers skiing.

I saw him on the last day of my holiday.

Сполучення **last week, last night, last year, last month** і т. п., в яких **last** має значення минулий, вживаються без артикля.

Example: He left last week.

What did you do last night?

Форми **nearer, (the) nearest** вживаються при означенні відстані і часу.

Example: How can I get to the nearest post-office?

Come nearer, please.

Форма **the next** вживається із значенням наступний (по порядку), дальший.

Example: The next train leaves in half an hour.

What is the next thing to do?

Сполучення **next day, next Sunday, next week, next month, next winter (year, May)**, в яких **next** має значення майбутній, також вживаються без артикля.

Example: I'll see you next week.

Will you come next Sunday?

Вживання ступенів порівняння прикметників

Звичайний ступінь означає якість предмета без порівняння з тією самою якістю інших предметів.

Example: Your coat is too light for our cold weather.

He is a very nice boy.

Звичайний ступінь може вживатися також при порівнянні двох предметів з однаковою мірою якості. Для цього вживається конструкція **(just) as + звичайний ступінь прикметника + as...**

Example: Your room is just as large as mine.

I'm just as tired as you (are).

Ця конструкція зустрічається у багатьох прислів'ях:

Example: He's as busy as a bee.

It's as clear as day.

Звичайний ступінь може вживатися і для вираження неоднакової міри якості, а саме:

1. Для вираження меншої міри якості в конструкціях:

not so + прикметник у звичайному ступені + as...

half as + прикметник у звичайному ступені + as...

Example: This exercise isn't so easy as you think it is.

Our garden is not so big as yours.

My bag is half as heavy as yours.

2. Для вираження більшої (вищої) міри якості в конструкціях (порівняйте з українським «вдвоє більший», «втриє важчий»):

twice as + прикметник у звичайному ступені + as...

three times (four times і т. п.) as + прикметник у звичайному ступені + as...

Example: This task is twice as difficult as the first one.

My model is four times as big as yours.

Вищий ступінь виражає більшу міру якості і вживається при порівнянні двох предметів (осіб) або якості.

Example: He is younger than his brother.

In winter days are shorter and nights are longer than in summer.

Після форми вищого ступеня вживається сполучник **than**, якщо згадується те, з чим порівнюється даний предмет.

Для підсилення вищого ступеня вживаються слова **much, far** (значно, набагато):

Example: The river is much deeper in the middle.

The first picture was far better than this one.

Найвищий ступінь виражає найвищу міру якості при порівнянні кількох (більше двох) предметів.

Example: Ann got the biggest piece of the cake.

Hunger is the best cook.

The most difficult thing is to begin.

Іменник, перед яким стоїть прикметник у найвищому ступені, звичайно вживається з означеним артиклем. Означений артикль вживається і тоді, коли означуваний іменник випускається або замінюється займенником **one**.

Example: Your answer is the best (one).

Прикметники у найвищому ступені часто зустрічаються у таких конструкціях:

а) з означальними підрядними реченнями:

Example: This is the most interesting play I've ever seen.

This is the easiest English book I've ever read.

б) у сполученнях з прийменниками **in, of** та ін.:

Example: The Ukraine is the largest country in Eastern Europe.

He's the best of my friends.

ДІЄСЛОВА TO BE, TO HAVE, THERE BE

	Present	Past	Future
To be	I am	I, he, she, it was	Will be
	He, she, it is	You, they, we were	
	You, they, we are		
To have	I, we, you, they have	had	Will have
	He, she, it has		
There be	There is	There was	There will be
	There are	There were	

Дієслово to be в стверджувальній, питальній та заперечній формі

Positive	Negative	Question
I am	I am not	Am I...?
He She It	He She It	Is he...? Is she...? Is it...?
We They You	We They You	Are we...? Are they...? Are you...?

Дієслово have (got)

Positive	Negative	Question
I		Have I got...?
We		Have we got...?
You have got	have not got	Have you got...?
They	(haven't got)	Have they got...?
He		Has he got...?
She has got	Has not got	Has she got...?
It	(hasn't got)	Has it got...?

SIMPLE TENSES ГРУПА ПРОСТИХ ЧАСІВ

Група простих часів Simple має три часи: теперішній (Present Simple), минулий (Past Simple), майбутній (Future Simple).

Present Simple Простий теперішній час

Present Simple (Простий теперішній час) вживається в основному для вираження:

- повторюваної дії:

Example: I usually go to the university by bus.

- дії або ознаки, яка постійно характеризує предмет:

Example: She never comes to school on time.

- загальновідомого факту:

Example: Water boils at 100 degrees Celsius.

У Present Simple часто вживаються слова, які вказують на характер дії: **always, usually, sometimes, often, seldom, rarely, never, in the afternoon, every day (week, year, month)**, тощо.

Прислівники **always, usually, often, seldom, rarely, never** зазвичай ставляться перед основним дієсловом, але після дієслова **to be** або **can**.

Example: He always brushes his teeth after meals.

She is often late for work.

Форма дієслова Present Simple збігається з формою інфінітива без частки **to** для всіх осіб і чисел, окрім третьої особи однини. В цій формі до основи інфінітива додається закінчення **-s**.

I	work	We	work
You	work	You	work
He	works	They	work
She	works		
It	works		

Якщо дієслово в інфінітиві закінчується на **-s, -ss, -ch, -x, -o**, то до основи інфінітива в третій особі однини додається закінчення **-es**.

Якщо дієслово закінчується на **-y**, а перед **-y** стоїть приголосний, то **-y** змінюється на **-i** й додається **-es**.

Example: I watch – he watches;

I go – she goes;

I study – he studies.

Заперечна та питальна форми в Present Simple утворюються за допомогою допоміжного дієслова **do/don't** і **does/doesn't** для третьої особи однини.

Example: I don't like apples. Do you like apples?
He doesn't like apples. Does he like apples?

Форми дієслова у Present

Affirmative (Стверджувальна форма)	Negative (Заперечна форма)		Interrogative (Питальна форма)
I work.	I do not work.	I don't work.	Do I work?
You work.	You do not work.	You don't work.	Do you work?
He works.	He does not work.	He doesn't work.	Does he work?
She works.	She does not work.	She doesn't work.	Does she work?
It works.	It does not work.	It doesn't work.	Does it work?
We work.	We do not work.	We don't work.	Do we work?
You work.	You do not work.	You don't work.	Do you work?
They work.	They do not work.	They don't work.	Do they work?

Past Simple

Простий минулий час

Past Simple (Простий минулий час) вживається для вираження:

- повторюваної дії або постійної ознаки в минулому:

Example: She always came to work in time.

- одноразової дії в минулому:

Example: We watched TV yesterday.

- ланцюжка послідовних дій у минулому:

Example: I took the book from the library, opened it and began to read.

Для означення минулого часу часто використовуються слова: **yesterday, a month ago, last night, the other day**, тощо. Ці слова і є характерними для Past Simple.

Утворення Past Simple залежить від того, належить відповідне дієслово до групи «правильних» чи «неправильних» дієслів. Past Simple

правильних дієслів утворюється за допомогою закінчення **-ed**, що додається до основи інфінітива.

Example: To work – he worked.

Якщо дієслово закінчується на **-y**, а перед **-y** стоїть приголосний, то **-y** змінюється на **-i** й додається закінчення **-ed**.

Example: To study – he studied.

Якщо дієслово закінчується на одиничний приголосний, якому передують короткий голосний, то кінцевий приголосний подвоюється.

Example: To stop – he stopped.

Past Simple неправильних дієслів утворюється інакше (див. додаток «**Таблиця неправильних дієслів**»). Неправильні дієслова потрібно запам'ятати відразу в усіх формах.

Заперечна форма Past Simple утворюється за допомогою допоміжного дієслова **to do** у формі **did**, після якого йде частка **not**. Основне дієслово при цьому вживається у формі інфінітива без частки **to**.

Example: I did not (didn't) ask him.

Питальна форма Past Simple утворюється також за допомогою допоміжного дієслова **to do** у формі **did**, яке ставиться перед підметом.

Example: Did the class begin on time? Yes, it did.

Форми дієслова у past simple

Affirmative (Стверджувальна форма)	Negative (Заперечна форма)		Interrogative (Питальна форма)
I worked.	I did not work.	I didn't work.	Did I work?
You worked.	You did not work.	You didn't work.	Did you work?
He worked.	He did not work.	He didn't work.	Did he work?
She worked.	She did not work.	She didn't work.	Did she work?
It worked.	It did not work.	It didn't work.	Did it work?
We worked.	We did not work.	We didn't work.	Did we work?
You worked.	You did not work.	You didn't work.	Did you work?
They worked.	They did not work.	They didn't work.	Did they work?

Future Simple Простий майбутній час

Future Simple (Простий майбутній час) вживається для вираження:

- повторюваної дії або постійної ознаки предмета в майбутньому:

Example: I'll go to the gym twice a week.

She will be a good wife.

- ланцюжка послідовних дій у майбутньому:

Example: She will take a book from the library, open it and read.

- одноразової дії в майбутньому:

Example: We'll go to the cinema tomorrow.

- наміру чи рішення (особливо прийнятих миттєво), які стосуються майбутніх дій:

Example: I'm thirsty. I'll have some water.

- пропозицій, обіцянок, сподівань, побоювань, погроз, застережень, передбачень, коментарів, запрошень, тощо (особливо зі словами **expect, hope, believe, I'm sure, I'm afraid, probably, etc.**):

Example: I'll make some tea.

Will you come to our party?

I hope he'll like his birthday present.

- дій, які (не) можуть відбутися в майбутньому:

Example: He'll probably be late.

- дій, які ми не можемо контролювати, але які точно відбудуться:

Example: The baby will be born in the new year.

Для зазначення дії в майбутньому часто використовуються такі характерні слова: **tomorrow, next year/month/week, in two days (через два дні), one of these days (цими днями) та ін.**

Future Simple утворюється за допомогою допоміжного дієслова **will** перед дієсловом-присудком.

Example: He will go and shut the door.

Допоміжне дієслово **will** використовується для всіх осіб і чисел. **Shall** вживається у питальних реченнях для першої особи (Shall I...? Shall we...?), коли просять дати пораду, вказівку або питають дозволу.

Example: Shall I open the window?

Shall we go?

Для того щоб побудувати **питальне речення**, потрібно допоміжне дієслово поставити перед підметом.

Example: Will she ask?

У заперечному реченні після допоміжного дієслова ставиться заперечна частка not: **will not – won't.**

Example: We will not work tomorrow.

Форми дієслова у future simple

Affirmative (Стверджувальна форма)	Negative (Заперечна форма)		Interrogative (Питальна форма)
I will work.	I will not work.	I won't work.	Shall/will I work?
You will work.	You will not work.	You won't work.	Will you work?
He will work.	He will not work.	He won't work.	Will he work?
She will work.	She will not work.	She won't work.	Will she work?
It will work.	It will not work.	It won't work.	Will it work?
We will work.	We will not work.	We won't work.	Shall/will we work?
You will work.	You will not work.	You won't work.	Will you work?
They will work.	They will not work.	They won't work.	Will they work?

В англійській мові майбутній час не вживається в підрядних реченнях часу і умови, а натомість використовують Present Simple.

Example: I'll be here till you come.

Проте в англійській мові існують інші способи вираження майбутнього часу. Дію в майбутньому часто виражають за допомогою конструкції be going to do smth. Конструкцією be going to do smth позначають:

- намір здійснити дію в найближчому майбутньому, українською ця конструкція перекладається «збиратися щось робити»:

Example: I'm going to read this book.

•ймовірну дію в майбутньому:

Example: Look at the clouds! It's going to rain!

•заплановану дію в найближчому майбутньому:

Example: She is to be married next month.

Present Continuous виражає заплановану дію в майбутньому, в основному з дієсловами (arrive, come, go, leave, travel, etc):

Example: He's arriving tomorrow morning on the 15.30 train.

Present Simple виражає заплановану дію в майбутньому у відповідності з розкладом:

Example: The bus leaves at 12.00.

В англійській мові майбутня дія, що розглядається з точки зору якогось минулого моменту, виражається окремою формою дієслова, яка зветься **Future Simple-in-the-Past**. Цей час вживають у розповідях про минулі події при переказі у непрякій мові слів або думок якоїсь особи стосовно майбутнього часу:

Example: In his letter Peter wrote that he would go to Warsaw in January.

Future Indefinite-in-the-Past утворюється за допомогою дієслова would та інфінітива основного дієслова без частки to:

Example: I thought I would come by the morning train.

CONTINUOUS TENSES ГРУПА ТРИВАЛИХ ЧАСІВ

Present Continuous (Progressive) Tense Теперішній тривалий час

Утворення Present Continuous має форму **be + Ving**

Стверджувальна форма		Заперечна форма	Питальна форма
I AM	WORKING	I AM NOT	AM I
YOU ARE		YOU ARE NOT	ARE YOU
HE SHE IS		HE SHE IS NOT	HE SHE IS
IT		IT	IT
WE YOU ARE THEY		WE YOU ARE NOT THEY	WE YOU ARE THEY
		WORKING	WORKING?

Цю форму ще часто називають «**present progressive**». При додаванні закінчення **-ing** інколи відбуваються зміни в написанні слів:

Example: begin – beginning

Вживання

• **Present Continuous** вживається для вираження дії, яка відбувається в момент мовлення:

Example: Where are the children? – They **are playing** in the garden.

You can switch off the TV. I'm **not watching** it.

• **Present Continuous** вживається для вираження дії, яка відбувається у теперішньому часі, але не обов'язково в момент мовлення:

Example: You **are spending** a lot of money these days.

Sue **is looking** for a job at the moment.

• **Present Continuous** вживається для вираження дії, яка відбувається в теперішньому часі протягом певного періоду:

Example: Robert is on holiday this week. He's **staying** with his wife in Greece.

• **Present Continuous** вживається для вираження змінних дій або дій, що розвиваються, та ситуацій у теперішньому часі:

Example: Your children **are growing** up very quickly.

Computers **are becoming** more and more important in our lives.

• **Present Continuous** може вживатися для вираження дії у майбутньому часі:

Example: I'm meeting Sue on Saturday evening.

Порівняйте:

• **Present Continuous** вживається для вираження дії в розвитку або дії, що відбувається в момент мовлення, а також для вираження тимчасових ситуацій.

Example: Are you working now?

Don't forget your umbrella when you go out. It's **raining** outside.

I'm **sleeping** on the sofa these days because my bad is broken.

• **Present Simple** вживається для вираження повторюваних або звичних дій, для вираження загальновідомих дій та постійних ситуацій.

Example: Do you work every Saturday afternoon?

It **rains** a lot in Britain in March and April.

I **sleep** eight hours every night.

• **Деякі дієслова не вживаються в тривалих часах:**

○ Дієслова мислення:

think (вважати), see (розуміти), believe, understand, know, recognize, suppose, remember, imagine, forget, mean, realize.

○ Дієслова відчуттів:

like, dislike, hate, love, prefer, want, wish.

○ Дієслова сприймання:

see, hear, smell, taste, feel.

○ Інші дієслова:

have (мати), own, belong to, owe, need, include, cost, contain, weigh, sound, be, seem, deserve.

• Коли ці дієслова описують дію, а не стан, їх можна вживати в формах Continuous.

Порівняйте:

I think you are right.

Ssh! I'm thinking.

I've my car for 6 months.

I'm having lunch.

Do you **see** what **I** mean?

Are you seeing the doctor tomorrow?

Note!

V+ing forms can be used as modifiers before nouns.

Example: A sleeping child...; **working** men and women.

Past Continuous (Progressive) Tense Минулий тривалий час

Утворення

Past Continuous утворюється за допомогою **was/were + Ving**

Стверджувальна форма		Заперечна форма		Питальна форма	
I was	working	I was not	working	was I	working?
you were		you were not		you were	
he she was it		he she was not it		he was she it	
you were		we you were not they		we you were they	

Вживання

• **Past Continuous** вживається для вираження дії, що тривала в минулому. Дія або ситуація почалася, але не завершилася в той час.

Example: At eight o'clock last night I **was watching** TV.

I saw you last night. You **were waiting** for a bus.

• **Past Continuous** та **Past Simple** часто вживаються в реченні одночасно. **Past Continuous** означає тривалу дію або ситуацію, яка відбувалась у минулому; **Past Simple** означає нетривалу дію, яка відбулася в середині більш тривалої дії або перервала її.

Example: I **was driving** along when a child **ran** across the road.

When Kate **was watching** TV, the telephone **rang**.

Note!

Because we often use **Past Continuous** to talk about something that is a «**background**», not the main «**news**», we can make something seem less important by using this tense.

Example: I **was talking** to the President last night, and he said...(as if there was nothing special for the speaker about talking to the President)

Past Continuous can be used with **always, continually** and similar words to talk about things that happened repeatedly and unexpectedly, or in unplanned way.

Example: Aunt Lucy **was always turning up** without warning and **bringing** us presents.

I didn't like him – he **was continually borrowing** money.

Future Continuous (Progressive) Tense Майбутній тривалий

Утворення

Future Continuous має форму **will be + Ving**

Стверджувальна форма		Заперечна форма		Питальна форма		
I	will be working	I	will not be working	will	I	be working?
you				will	you	
he		you			he	
she		he		will	she	
it		she			it	
we		we		will	we	
you		you			you	
they		they			they	

Скорочення

'll = will   won't = will not

Вживання

Future Continuous вживається для вираження дії, яка буде у розвитку в певний момент у майбутньому.

Example: I'll be having dinner at 7.00.

Don't phone me at 8.00. I'll be doing my homework then.

What will you be doing this time next week?

Future Continuous вживається для вираження дій у майбутньому, які вже сплановані або є частиною звичайного розпорядку.

Example: I'll be driving into town later on. Do you want a lift?

– Would you like me to give Peter a message for you?

– Oh, I don't want to trouble you.

– It's no trouble really. I'll be seeing Peter tomorrow anyway.

Future Continuous часто вживається як ввічлива форма питання про чийсь плани, особливо при бажанні щось зробити для когось.

Example: – Will you be going out this morning?

– Yes, why?

– Oh, could you get me a newspaper?

Will you be using your camera at the weekend? I wondered if I could borrow it.

Note!

This tense can also be used to «**predict the present**» – to say what we think or guess is probably happening now.

Example: Don't phone them now – they'll be having lunch.

PERFECT TENSES

ГРУПА ПЕРФЕКТНИХ (ЗАВЕРШЕНИХ) ЧАСІВ

Present Perfect утворюється за допомогою **have** та **Participle II** дієприкметника минулого часу (правильні дієслова – **Ved**; неправильні дієслова – **III** форма дієслова).

Стверджувальна форма		Заперечна форма		Питальна форма	
I	have come	I	have not come	Have I	come?
you		you		Have you	
he	has come	he	has not come	he	
she		she		Has she	
it		it		it	
we	have come	we	have not come	we	
you		you		Have you	
they		they		they	

Скорочення

've = have

's = has

Present Perfect перекладається українською мовою як дієслово минулого часу (як і **Past Simple**). Однак на відміну від часу **Past Simple**, який виражає дію, що відбувалась в певний період або момент в минулому, **Present Perfect** виражає дію, що вже відбулася до теперішнього моменту та пов'язана з ним.

Вживання

а) Present Perfect вживається для підкреслення результату тієї чи іншої дії

Example: I've sent a lot of letters.

He **has collected** all the data.

б) Present Perfect вживається для вираження дії, що відбулася в період часу, який ще не закінчився (часто з обставинами часу today, this morning, this week, this winter, etc.):

Example: Have you seen Jim this morning?

в) Present Perfect вживається для вираження дії, що відбулася в минулому, відбувається до теперішнього моменту часу і пов'язана з ним (часто з обставинами lately, recently, for two hours, up to now, for a long time, since) або відбулася в минулому і до теперішнього часу ще не закінчилася:

Example: I **haven't seen** Jim for two years.

He **has known** me since 1991.

Порівняйте: He **has worked** for the company all his life (і продовжує працювати). He **worked** for the company all his life (але вже не працює).

г) **Present Perfect** вживається в реченнях з прислівниками неозначеного часу (ever, never, just already, yet etc.):

Example: Have you ever **been** to Kyiv?

I've already **read** the book.

I've never **been** there.

He's just **come**.

Present Perfect не вживається з обставинними словами та словосполученнями, які уточнюють час минулої дії, наприклад: **yesterday** вчора, **the day before yesterday** позавчора, **last week (month, year)** минулого тижня (місяця, року), **an hour ago** годину тому, **two days ago** два дні тому, **on Monday** у понеділок, **in July** у липні, **in 2013** у 2013 році тощо, а також у запитаннях з питальним словом **when**. З такими обставинами часу вживається **Past Indefinite**:

Example: She went two days ago.

Вона поїхала два дні тому.

When did you see her?

Коли ви бачили її?

У підрядних реченнях часу й умови **Present Perfect** вживається для вираження дії, що закінчилась до певного моменту в майбутньому:

Example: I cannot let you go till you have heard me.

Я не можу відпустити вас, поки ви не вислухаєте мене.

You won't go till you have told me all.

Ви не підете, поки не розповісте мені все.

When you have found the land where there is happiness, I will join you there.

Коли ви знайдете країну, де є щастя, я приєднаюсь до вас там.

У цьому разі **Present Perfect** перекладається українською мовою як майбутній час.

Past Perfect утворюється з усіма особами за допомогою **had + Participle II**. В усному мовленні замість **had** вживається переважно скорочена форма **'d** (апостроф + d), яка на письмі приєднується до підмета:

Example: I'd (he'd, she'd, we'd, you'd, they'd) worked

У питальній формі допоміжне дієслово ставиться перед підметом:

Example: Had you worked?

У заперечній формі після допоміжного дієслова вживається заперечна частка **not**:

Example: I had not worked.

В усному мовленні в заперечній і в питально-заперечній формах вживається також скорочена форма **hadn't**:

Example: He hadn't worked.

Hadn't he worked?

Past Perfect вживається для вираження дії, яка відбувалася чи відбулася до якогось певного моменту у минулому. Цей момент у минулому може бути виражений:

а) вказівкою на момент часу за допомогою прийменника **by**.

Example: I **had already drawn** up the contract by Tuesday.

б) за допомогою складнопідрядного речення, причому **Past Perfect** може вживатися і в головному реченні, і в підрядному, залежно від того, яка дія відбувалася раніше:

Example: After she **had finished** typing the letter, she sent it by fax.

The carrier **had delivered** the package before I came.

У підрядних реченнях часу і умови **Past Perfect** вживається для вираження передминулої дії, що була майбутньою стосовно минулого:

Example: She said that she would go home as soon as she had passed all her exams.

Вона сказала, що поїде додому, як тільки складе екзамени (вона складе всі екзамени до від'їзду, а від'їзд був майбутньою дією у момент мовлення).

He would sit with her tonight after Mat had gone.

Він сидітиме з нею сьогодні ввечері, після того як Мет поїде.

У цьому разі **Past Perfect** перекладається українською мовою як майбутній час.

Future Perfect утворюється за допомогою **will have + Participle II**. Питальні речення утворюються шляхом винесення допоміжного дієслова **will** перед підметом.

Future Perfect вживається відносно рідко, коли потрібно підкреслити, що та або інша дія буде закінчена до якогось певного моменту в майбутньому:

Example: Our manager **will have advised** you before you leave.

You **will have received** the fax by 5 o'clock.

У підрядних реченнях часу та умови замість **Future Perfect** вживається **Present Perfect**.

Example: Her room will be ready before she has finished her tea.

Її кімната буде готова, перш ніж вона закінчить пити чай.

We'll get a new flat when they have built the house.

Ми одержимо нову квартиру, коли вони збудують цей будинок.

Note!

A **perfect** verb form generally shows the time of an event as being earlier than some other time (past, present or future). However, the perfect form does not only show the time of an event. It also shows how the speaker sees the event – perhaps as being connected to a later event, or as being completed by a certain time. Because of this, grammar often talks about «perfect aspect» rather than «perfect tenses».

PERFECT CONTINUOUS TENSES ПЕРФЕКТНО-ТРИВАЛІ ЧАСИ

Present Perfect Continuous утворюється за допомогою *have/has been* + *Ving*.

Стверджувальна форма		Заперечна форма		Питальна форма	
I <i>have</i> You <i>have</i>	<i>been working</i>	I <i>have not</i> You <i>have not</i>	<i>been working</i>	<i>Have</i> I <i>Have</i> you	<i>been working?</i>
He She <i>has</i> It		He She <i>has not</i> It		<i>Has</i> He <i>Has</i> She <i>Has</i> It	
We You <i>have</i> They		We You <i>have not</i> They		<i>Have</i> We <i>Have</i> You <i>Have</i> They	

Ця форма інколи називається **Present Perfect Progressive**.

Скорочення

've = have   haven't = have not

's = has   hasn't = has not

Вживання

Present Perfect Continuous вживається для вираження дії, що почалася в минулому та продовжується до теперішнього моменту. В реченнях з **Present Perfect Continuous** завжди зв'язок між теперішнім та минулим.

Example: She **has been waiting** for an hour.

I've **been working** all day.

How long **have you been sitting** here?

Present Perfect Continuous також вживається, коли дія відбувалася до недавнього минулого, особливо коли ця дія має результат в теперішньому.

Example: It's **been snowing**. (Зараз сніг не іде, але він лежить на землі).

Have you been painting? (Зараз ви не малюєте, але ваші руки у фарбі).

Present Perfect Continuous можна вживати для вираження повторюваних дій чи ситуацій, що відбувалися протягом певного періоду (або недавнього минулого).

Example: I've **been having** driving lessons for six months.

How long **have you been living** in Manchester?

Порівняйте:

Present Perfect Continuous

Example:

I've been cleaning my car.

She's been doing her homework.

(Можливо, вона виконала домашнє завдання, а можливо ні).

Дія може бути завершеною або може бути не завершеною.

Present Perfect Simple

I've cleaned my car.

She's done her homework.

(Вона виконала домашнє завдання).

Дія вже завершилася.

Present Perfect Simple вживається в ситуаціях, що тривають короткий проміжок часу, **Present Perfect Continuous** вживається в більш тривалих ситуаціях.

Example: He's always lived there.

He's been living there for just a few weeks.

You've worked hard all your life.

I've been working very hard recently.

Інколи буває незначна різниця між цими двома часами:

Example: I've been living/I've lived in this flat for ten years.

Note!

Both the *Present Perfect Progressive* and the *Present (Simple or Progressive)* can be used to talk about situations, which started in the past and are still going on. The difference is that the present perfect progressive has an «up to now» focus. It is common when we are talking about situations which are just coming to an end or may change, or when we are talking about how long a situation has lasted.

Example: *I have violin lessons every two weeks.*

I've been having violin lessons every two weeks, but I think I'll make it every week from now on.

It's raining again. It's been raining since Christmas.

Коли мова йде про минулий час, ми інколи звертаємося до більш раннього часу. **Past Perfect Continuous** (наприклад, Dave **had been driving** for an hour) вживається для вираження дії, що відбувалася протягом певного часу в минулому (наприклад, when his car broke down).

Example: I'd been walking for about half an hour when it suddenly started to rain.

Mr Wood **had been working** for about 50 years when he finally retired.

THE PASSIVE VOICE ПАСИВНИЙ СТАН ДІЄСЛОВА

В англійській мові дієслова вживаються в активному стані (**the Active Voice**) і пасивному (**the Passive Voice**). Якщо підметом речення є суб'єкт дії, то дієслово-присудок вживається в активному стані:

Example: My brother wrote this letter yesterday.

Мій брат написав цього листа вчора.

Якщо підметом речення є об'єкт дії, то дієслово-присудок вживається в пасивному стані:

Example: This letter was written yesterday.

Цей лист був написаний учора.

Усі часові форми пасивного стану в англійській мові утворюються за допомогою відповідних часів допоміжного дієслова **to be** та дієприкметника **минулого часу основного дієслова**.

а) Present (Past, Future) Simple Passive утворюється за допомогою допоміжного дієслова **to be** в Present (Past, Future) Simple та дієприкметника **минулого часу (Past Participle) основного дієслова**.

Example: Present Simple Passive:

I am examined.

He (she, it) is examined.

We (you, they) are examined.

Past Simple Passive:

I (he, she, it) was examined.

We (you, they) were examined.

Future Simple Passive:

I (he, she, it, we, you, they) will be examined.

б) Present (Past) Continuous Passive утворюється за допомогою допоміжного дієслова **to be** в Present (Past) Continuous та дієприкметника **минулого часу основного дієслова**. **Future Continuous в пасивному стані не вживається.**

Example: Present Continuous Passive:

I am being examined.

He (she, it) is being examined.

We (you, they) are being examined.

Past Continuous Passive:

I (he, she, it) was being examined.

We (you, they) were being examined.

в) Present (Past, Future) Perfect Passive утворюється за допомогою допоміжного дієслова *to be* в Present (Past, Future) Perfect та дієприкметника минулого часу основного дієслова:

Example: Present Perfect Passive:

I (we, you, they) have been examined.

He (she, it) has been examined.

Past Perfect Passive:

I (he, she, it, we, you, they) had been examined.

Future Perfect Passive:

I (he, she, it, we, you, they) will have been examined.

г) Future Simple-in-the-Past Passive і Future Perfect-in-the-Past Passive утворюються так само, як і Future Simple Passive та Future Perfect Passive, але замість допоміжного дієслова *will* вживається відповідно **would**:

Example: Future Simple-in-the-Past Passive:

I (he, she, it, we, you, they) would be examined.

Future Perfect-in-the-Past Passive:

I (he, she, it, we, you, they) would have been examined).

Часові форми групи Perfect Continuous у пасивному стані не вживаються.

Отже, в пасивному стані вживаються чотири часові форми групи Simple, дві часові форми групи Continuous та чотири часові форми групи Perfect, які можна подати у вигляді таблиці (наводиться лише третя особа однини з займенником *it*, що може означати *a letter, a book, a novel, a poem*).

	Present	Past	Future	Future in-the-Past
Simple	It is written	It was written	It will be written	It would be written
Continuous	It is being written	It was being written	-	-
Perfect	It has been written	It had been written	It will have been written	It would have been written

У **питальній формі** допоміжне дієслово ставиться перед підметом:

Example: Where was this book published? Де була видана ця книжка?

При складеній формі допоміжного дієслова перед підметом ставиться перше допоміжне дієслово:

Example: Has the house been built? Будинок збудовано?

When will the telegram be sent? Коли буде відправлено телеграму?

У **заперечній формі** частка not ставиться після допоміжного дієслова:

Example: He was not sent there. Його туди не посилали.

При складеній формі допоміжного дієслова заперечна частка not ставиться після першого допоміжного дієслова:

Example: The bridge has not yet been built. Міст ще не збудовано.

У **питально-заперечній формі** допоміжне дієслово (або перше допоміжне дієслово в складеній формі) ставиться перед підметом, а частка not – після підмета.

Example: Is the letter not written? Листа не написано?

Has the telegram not been sent? Телеграму не відіслано?

В усному мовленні вживаються ті самі скорочення, що й у часових формах активного стану:

Example: He will be asked = He'll be asked. Його запитають.

I've been examined. Мене проекзаменували.

She won't be sent there. Її туди не пошлють.

Часові форми пасивного стану вживаються за тими самими правилами, що й відповідні часи активного стану (див. вживання часів активного стану). Так, часи групи **Simple пасивного стану**, як і активного, виражають одноразову, повторювану або постійну дію в теперішньому, минулому або майбутньому часі і вживаються для вираження майбутньої дії в підрядних реченнях часу та умови.

Example: This museum is visited every day. Цей музей відвідують щодня.

Iron is attracted by magnet. Залізо притягується магнітом.

I'll go there if I am invited. Я піду туди, якщо мене запросять.

The ball was found in the yard. М'яча знайшли у дворі.

This was usually said in the Doctor's presence. Це звичайно говорилося в присутності лікаря.

The text will be translated into Ukrainian. Текст буде перекладено українською мовою.

This you'll never be told. Цього тобі ніколи не скажуть.

Часи групи **Continuous пасивного стану**, як і активного, виражають тривалу дію, що відбувається в якийсь момент або період часу в теперішньому чи минулому.

Example: A multistoreyed house is being built near our University.

Біля нашого університету будується багатопверховий будинок.

A new wide road was being finished that would go over the mountains and down to the bridge.

Закінчувалося будівництво нової широкої дороги, що мала проходити через гори до мосту.

Часи групи **Perfect пасивного стану**, як і активного, виражають дію, що передує іншій дії або якомусь моменту в теперішньому, минулому або майбутньому часі. Крім цього, перфектні часи, особливо Present Perfect Passive, вживаються для підкреслення результату дії, що відбулася:

Example: The windows have still not been repaired. Вікна ще не відремонтовані.

The book has been translated into Ukrainian. Книжка була перекладена українською мовою.

I was thinking of all that had been said. Я думав про все, що було сказано.

But it was too late. She had been seen. Але було надто пізно. Її вже побачили.

Замість **Present Perfect Continuous** та **Past Perfect Continuous**, які не мають форм пасивного стану, відповідно вживаються **Present Perfect** і **Past Perfect Passive**.

Example: The plan has been discussed for two hours. План обговорюється уже дві години.

I knew that the plant had been built for two years. Я знав, що завод будується вже два роки.

SEQUENCE OF TENSES УЗГОДЖЕННЯ ЧАСІВ

Якщо в складнопідрядних реченнях з додатковими підрядними дієслово-присудок головного речення стоїть в одному з теперішніх або майбутніх часів, то вживання часів в підрядному реченні не відрізняється від вживання їх в українській мові.

Якщо дієслово-присудок головного речення стоїть в минулому часі, то застосовуються правила узгодження часів:

- Для вираження дії, одночасної з дією головного речення, вживається

Past Simple:

Example: He **didn't know** that I was a manager.

• Для вираження дії, що відбудеться після дії в головному реченні, вживається час **Future-in-the Past** (майбутній в минулому). Цей час утворюється за допомогою допоміжних дієслів *would/should*:

Example: He **didn't know** when his friend **would be** free.

• Для вираження дії, що відбулася раніше за дію в головному реченні, вживається **Past Perfect Tense**.

Example: He **said** that he **had come** in time but nobody was in the office.

• Якщо у непрякій мові описується ряд послідовних дій, і в головному реченні дієслово стоїть в минулому часі, то перша дія виражається у **Past Perfect**, а наступні у **Past Simple** (якщо ця послідовність не порушується):

Example: Nick **said** he **had come** to the States where he **started** his company. Since then his sales revenues **went** up every year.

REPORTED SPEECH ПРЯМА ТА НЕПРЯМА МОВА

При переведенні речень з прямої мови в непряму вживаються дієслова **ask, say, tell**. Якщо дієслово в головному реченні стоїть у минулому часі, застосовуються правила узгодження часів, а також відбувається заміна прикметників та займенників:

this/these	} змінюється на	that/those
here		there
now		then
yesterday		the day before
today		that day
tomorrow		the next (following) day
ago		before/earlier
last week (month, year)		the week (month, year) before

• При переведенні стверджувальних речень в непряму мову можна вживати сполучник **that**:

Example: Tom **said**, «I **sent** the letter yesterday».

Tom **said** (that) he **had sent** the letter the day before.

• При переведенні у непряму мову загальних питань вживаються сполучники **whether** чи **if**. В спеціальних запитаннях як сполучники вживаються питальні займенники. В запитаннях у непрямій мові зберігається прямий порядок слів:

Example: Victor asked me if I had sent the letter.

John asked me **how** long I had been working for TST Systems.

• Прохання та накази вводяться в непряму мову дієсловами **ask, order, tell** та передаються за допомогою інфінітиву смислового діє слова та займенника чи іменника, які визначаються з контексту:

Example: John **said**, «Please, type this letter, Mary». John **asked** Mary to type the letter. Mr Brown **said** to us, «Don't send the letter by fax». Mr Brown **told** us not to send the letter by fax.

If somebody talked about a situation that has still not changed – that is to say, if the original speaker's present and future are still present and future – a reporter can often choose whether to keep the original speaker's tenses or change them. Both structures are common.

- Direct: *The Earth goes round the sun.*
- Indirect: *He proved that the Earth goes/went round the sun.*
- Direct: *How old are you?*
- Indirect: *Are you deaf? I asked how old you are/were.*
- Direct: *Where does she work?*
- Indirect: *I've often wondered where she works/worked.*
- Direct: *It will be windy tomorrow.*
- Indirect: *The forecast said it will/would be windy tomorrow.*

We do not keep the original speaker's tenses if we do not agree with what he/she said, if we are not certain of its truth, or if we wish to make it clear that the information comes from the original speaker, not from ourselves.

*The Greeks thought that the sun went round the Earth.
(not ...that the sun goes round the Earth.)*

MODALS AND THEIR EQUIVALENTS МОДАЛЬНІ ДІЄСЛОВА ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТИ

Модальними називаються дієслова, які не означають дію, а виражають ставлення до неї (можливість та вірогідність дії чи її необхідність). Інфінітив смислового дієслова, що стоїть за модальним дієсловом втрачає частку **to** (за виключенням модального дієслова **ought**).

Особливості модальних дієслів:

- вони не змінюються за особами та числами;
- питальна та заперечна форми речень з модальними дієсловами утворюються без допоміжних дієслів.

Значення та вживання:

Модальні дієслова, що виражають необхідність (або її відсутність), наказ, пораду, рекомендацію чи впевненість,

- Модальне дієслово **must** виражає
  - наказ та заборону:

Example: You **must** do it. You **must** not do it.

- сильну впевненість:

Example: He **must** be sitting in his office. It **must** be Mr Smith.

Сильна впевненість, що стосується дій в минулому, виражається з вживанням перфектної форми смислового дієслова:

Example: I **must** have thrown this letter away.

- Модальне дієслово **shall** використовується для:
  - вираження сильної рішучості:

Example: We **shall** win!

- для отримання інструкцій та уточнення подальших дій:

Example: **Shall** I help you? **Shall** I go out?

- Модальні дієслова **should** (минулий час від **shall**) та **ought (to)** використовуються для вираження поради, рекомендації, докору, догани:

Example: You **should** not do it. He **should** sign the contract. You **shouldn't** drink so much.

Should та **ought** є дуже близькими за значенням, але часто перевага надається **ought** для вираження компетенції, яка іде не від того, хто говорить, а існує, наприклад, згідно з правилом чи законом.

Для вираження докору, що стосується минулого, використовується перфектна форма смислового дієслова:

Example: You **ought** not to have visited Mr Brown. You **should** have checked the TV set before you bought it.

В британському варіанті англійської мови **need** може використовуватися як модальне дієслово для вираження відсутності необхідності та дозволу не робити чогось:

Example: You **needn't** do it. You **needn't** send the letter. I've already done it.

Note!

Need most often has the same forms as ordinary verbs: the third person singular has **-s**, and questions and negatives are made with **do**. **Need** is usually followed by an infinitive with **to**.

In British English need can also have the same present form as modal auxiliary verbs: the third person singular has **no -s**, and questions and negatives are made **without do**. In this case, **need** is normally followed by an infinitive **without to**.

Example: We **needn't** reserve seats – there'll be plenty of room.

These modal forms are used mainly in negative sentences, but they are also possible in questions and after **if**.

Example: You **needn't** fill in a form. **Need** I fill in a form? I wonder if I **need** fill in a form. This is the only form you **need** fill in.

BUT NOT You **need** fill in a form.

Модальні дієслова, що виражають можливість, вірогідність, сумнів, припущення, дозвіл:

- Модальне дієслово **can** (форма минулого часу – **could**) служить для:
  - вираження вміння (спроможності) щось робити:

Example: I **can** speak English. **Can** you type? He **could** type.

- вираження можливості, що залежить від обставин, дозволу, заборони, прохання (прохання, виражене за допомогою дієслова **could**, звучить більш ввічливо):

Example: You **can** come at six o'clock. **Can/Could** you do me a favour? You **cannot** do this.

- вираження можливості чи вірогідності здійснення тієї чи іншої події у теперішньому або минулому (для вираження вірогідності події в минулому використовується перфектна форма дієслова):

Example: **Can/Could** it be (have been) him? He **could** have done it. She **can't/couldn't** have done it.

- модальне дієслово **may** (форма минулого часу – **might**) служить для вираження:

- дозволу, прохання та заборони:

Example: You **may** go. **May** I see your license? **May** I come in?

- можливості або вірогідності тієї чи іншої події в теперішньому чи минулому (в цьому значенні **may/might** є дуже близькими до **can/could**, причому **might** зберігає значення тільки вірогідності):

Example: He **may** come. They **might** be free now.

Еквіваленти модальних дієслів:

- зворот **to have (to)** служить заміною модального дієслова **must** в минулому та майбутньому часі:

Example: They will **have to** deliver the equipment within 12 months. She **had to** send the letter yesterday.

•зворот **to be able to** служить заміною модального дієслова **can** в майбутньому часі та може вживатися замість нього у теперішньому та минулому часі:

Example: They **will be able to** return the debt in time. We **are not able to** comment this event.

•звороти **to be allowed to, to be permitted to** можуть служити заміною модального дієслова **may**:

Example: I **won't be allowed to** transfer the money. He **is not permitted to** come home late as he is rather young.

•зворот **to be to** близький за значенням до модального дієслова **must** та служить для вираження:

– необхідності, зумовленої домовленістю, розкладом чи планом:

Example: The train **is to** come at 5.30.

– суворого наказу та заборони:

Example: You **are not to** do it.

TYPES OF QUESTIONS ТИПИ ПИТАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ

В англійській мові існує п'ять типів питань (questions): **загальні, спеціальні, спеціальні до підмета, альтернативні та розділові.**

Для побудови усіх типів питань існує певна закономірність. Насамперед необхідно добре засвоїти загальне питання, яке фактично модифікується в решті питань.

Загальні питання (general questions) – це такі питання, які починаються з допоміжних або модальних дієслів, а також смислових дієслів to be, to have.

ДОПОМІЖНЕ ДІЄСЛОВО	ПІДМЕТ	ПРИСУДОК	ІНШІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ
Do	you	study	at private school?
Does	your friend	wear	jeans?
Did	you	study	well?
Did	your parents	visit	Granny last week?
Can	you	describe	the weather in Ukraine?
Will	his sister	study	at the University?
Are	you	going	to school now?

Заперечна форма загального питання утворюється за допомогою заперечної частки **not**, яка ставиться перед смисловим дієсловом або зливається з допоміжним дієсловом:

Example:

Do your parents not live in a town? Yes, they do.

Don't your parents live in a town? No, they don't.

Спеціальні питання (special questions) – починаються питальними словами:

Where? How?

What? How much?

Which? How many?

When?

Whose?

Why?

Вони базуються на загальному питанні без того члена речення, до якого ставиться питання.

Example:

Where does your friend study?

What sorts of exams do students take at the age of 17?

When do you get up?

Спеціальні питання до підмета або його означення (the question to the subject). З усіх п'яти типів питань в англійській мові, цей, мабуть, найпростіший. Як видно із самої назви питання, ставиться воно до одного з головних членів речення, а саме, до підмета. Отже, у питанні підмет буде відсутній, а його місце займе одне з двох питальних слів «**who?**» або «**what?**». При утворенні питання до підмета в англійській мові не потрібно змінювати порядок слів у реченні. Необхідно лише пам'ятати, що в теперішньому часі дієслово в реченні буде мати форму третьої особи однини.

Example:

Who saw an accident? – Хто бачив аварію?

Who married Nick? – На кому одружився Нік?

Who writes a lot of articles? – Хто пише багато статей?

What made you feel upset? – Що тебе засмутило?

What is near this building? – Що знаходиться поруч з цим будинком?

Питання до означення підмета в англійській мові також будується за таким же принципом. У цьому випадку нам необхідні наступні питальні слова: **what – який, which – який, whose – чий, how much / how many – скільки.**

Example:

How many students study foreign languages? – Скільки студентів вивчають іноземні мови?

What weather irritates you? – Яка погода вас дратує?

Whose performance was the best one? – Чий виступ був найкращим?

Відповідь на питання до підмета в англійській мові досить коротка:

Example:

What scared you? – А ghost did. (Що тебе налякало? – Привид).

Альтернативні питання (alternative questions) передбачають вибір із двох речей, осіб, дій та ін. Їх можна поставити до будь-якого члена речення. В основі лежить загальне питання:

Example:

Did your friends study in Ukraine or in Britain?

Does your mother work in Italy or in Poland?

Did your father buy or sell the computer?

Розділові питання (disjunctive questions) мають дві частини – перша,

стверджувальна або заперечна, з прямим порядком слів, а друга – коротке заперечне загальне питання, якщо перша частина – стверджувальна, і навпаки, коротке стверджувальне загальне питання, якщо перша частина – заперечна:

Example:

Yesterday my friends bought two magazines, didn't they?

Yesterday my friends didn't buy two magazines, did they?

My parents live in a town, don't they?

My parents don't live in a town, do they?

Якщо речення містить слова **neither, no, none, no one, nobody, nothing, scarcely, barely, hardly ever, seldom** і т. п., **ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ**, що таке речення є заперечним, тому «tag» буде стверджувальним. Сам «tag» являє собою допоміжне дієслово і підмет у вигляді особового займенника.

Насправді, в цьому типі питань нічого не поділяється, а лише підтверджується або спростовується. Розділові питання в англійській мові задають в тому випадку, якщо ми хочемо висловити сумнів. Ми задаємо ці питання не просто з метою отримання інформації, а з метою набуття згоди або не згоди зі сказаним. У залежності від цього «tag» переводиться по-різному: чи не так? добре? так? і т. д.

При утворенні розділових питань в англійській мові є свої маленькі **винятки**.

- Якщо в реченні підмет і присудок «**I am**», то «tag» – «**aren't I**», як би підозріло це не звучало.
- Якщо підмет виражено словами **anyone, everybody, somebody** і т. д., то «tag» – «**they**».

Example:

Everyone was happy, weren't they? – Всі були щасливі, чи не так?

- У реченні, яке починається зі спонування «**let's (let us)**», «tag» — «**shall we?**».

Example:

Let's start, shall we? – Давайте почнемо, добре?

- У реченні, що виражає **прохання, наказ, розпорядження**, «tag» – «**will you, won't you, can you, could you**».

Example:

Please, shut the door, will you? – Будь ласка, закрив двері, добре?

Pay attention, would you? – Будь уважний, добре?

Don't be late, will you? – Не спізнюйся, добре?

- Таке ж коротке питання буде і в реченнях з конструкціями «**let me**» і «**let him / her**».

Example:

Let me stand up, will you? – Давайте я постою, добре?

Навчальне видання

**КОРОТКИЙ КУРС ГРАМАТИКИ
СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ВСІХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
Методичні вказівки**

Редактор В. Дружиніна

Укладачі: Гадайчук Наталія Миколаївна
Степанова Ірина Сергіївна
Тульчак Людмила Володимирівна

Оригінал-макет підготовлено Л. Тульчак

Підписано до друку 13.06.2017 р.
Формат 29,7×42 ¼. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 2,88.
Наклад 40 (1-й запуск 1-20) пр. Зам. № 2017-197.

Видавець та виготовлювач
Вінницький національний технічний університет,
інформаційний редакційно-видавничий центр.
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Хмельницьке шосе, 95, м. Вінниця, 21021.
Тел. (0432) 59-85-32, 59-87-38.
press.vntu.edu.ua; *e-mail*: kivc.vntu@gmail.com
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.